

Суспільні відносини видозмінюються, а з ними міняється і формується право – це цілком закономірно й логічно. Тепер згвалтування тлумачиться ширше, і культура згоди охоплює філософію рівності й поваги до статевої автономії кожної людини.

Усі види сексуального й сексуалізованого насильства – прояви гендерного насильства, тобто такого, яке в абсолютній більшості випадків чинять представники однієї гендерної групи проти іншої гендерної групи. Таке насильство в глобальному сенсі не є проблемою взаємин між конкретними особами, воно є механізмом встановлення влади між цілими гендерними групами – всіма чоловіками і всіма жінками.

Список використаних джерел

1. Кримінальний Кодекс України : Закон України від 01.12.2001 № 2198-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

2. Каніфоль Ганна (29 квітня 2014 р.). «Коли чоловіків згвалтують». Шифер. Отримано 12 лютого, 2015. Енциклопедія site:uk.wikisko.ru.

3. Новини Rediff. 5 січня 2011 р. Людина згвалтує людину в Китаї; уникає засудження.

4. «Згвалтування чоловіків (все ще) не є злочином у Китаї». Переклад законодавства Китаю. Енциклопедія site:uk.wikisko.ru.

5. «Проти його волі: реальність згвалтування чоловіків». CN№№.com. 10.10.2013. Отримано 2014-01-11. Енциклопедія site:uk.wikisko.ru.

6. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>.

Герус Тетяна Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
кримінального процесу Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук *Римарчук О. В.*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ДЕТЕКТИВІВ В УКРАЇНІ

В умовах надмірного навантаження слідчих, відсутності в них практичних навичок організації та безпосереднього проведення одночасно гласних і негласних слідчих (розшукових) дій органи

досудового розслідування не спроможні виконувати в повному обсязі покладені на них завдання. Тому не завжди відбувається належне оперативне реагування на вчинені кримінальні правопорушення та не забезпечується повною мірою реалізація завдань кримінального провадження [5, с. 12].

З цією метою правоохоронні органи в Україні зазнають певних перетворень з метою їх удосконалення. Одним із напрямів реформування стало впровадження інституту детективів в Національній поліції України, що дозволить поєднати діяльність та можливості слідчого та оперативного працівника для виявлення та розслідування кримінальних правопорушень. Так, наприклад, відповідно до наказу Голови НПУ від 29 грудня 2017 р. № 1342 у штатний розпис ГУНП в областях внесено зміни, а 19 січня 2018 р. створено відділи розслідування особливо тяжких злочинів, тобто службу детективів, які поєднують у своїй роботі слідчі й оперативні функції, у вигляді формування підрозділів зі слідчих та оперативних працівників. Також було створено додаткове управління в Головному слідчому управлінні Національної поліції. Зокрема, в СУ ГУНП в Харківській області створено відділ, у штатному розписі якого 30 працівників. При цьому згідно з вимогами керівництва НПУ відділ було укомплектовано на дві третини колишніми працівниками оперативних служб (19 посад), а на одну третину (11 посад) – працівниками із досвідом слідчої роботи [2, с. 150].

На зазначені підрозділи було покладено здійснення розслідувань за фактами скоєння найбільш складних, резонансних, тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень, а також таких, що набули широкого суспільного резонансу. Також, у відділах було закріплено певних працівників за розслідуванням кримінальних правопорушень у сфері загальнокримінальної спрямованості, службової та господарської діяльності, незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та їх аналогів, кібер злочинності та торгівлі людьми. Керівниками слідчих управлінь та цих відділів акцентовано увагу на дотримання та установа спеціалізації слідчих в розслідуванні кримінальних правопорушень окремих категорій [3, с. 69–70].

На думку Чернея В. В., з метою запровадження єдиного процесуального статусу для службових осіб, уповноважених здійснювати досудове розслідування в системі Національної поліції (незалежно від назви – «детективи», «слідчі» чи будь-якої іншої), необхідно внести відповідні зміни до КПК України, законів України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», а також низки відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів. На рівні центрального органу управління Національною поліцією та

територіальних органів доцільно створити відповідні департаменти, управління та відділи шляхом об'єднання (злиття) підрозділів слідства та кримінальної поліції [5, с. 13–14].

Консультативна місія Європейського Союзу вже підготувала проекти щодо внесення змін до певних нормативно-правових актів, а саме рекомендує змінити визначення «органи досудового розслідування» в КПК України таким чином:

1) Пункт 1 частини 1 статті 38 КПК України, термін «слідчі підрозділи» замінити на «уповноважені підрозділи»:

Запропоновані зміни дозволять покращити гнучкість керівництва поліції в частині уповноваження відповідних підрозділів кримінальної поліції на розслідування злочинів. Крім того, поліція може надати слідчі повноваження іншим підрозділам, крім кримінальної поліції, наприклад, дільничним, патрульним поліцейським, щоб покращити уніфікацію функцій у складі поліції та оптимізувати роботу поліції.

2) У статті 41 КПК України, термін «оперативні підрозділи» замінити терміном «оперативно-технічні підрозділи». Співробітники оперативно-технічних підрозділів не організують оперативно-розшукову діяльність, а лише виконують завдання за дорученням слідчих. У майбутньому такі завдання мають виконуватися за дорученням «детективів» [4].

Даниленко С. К. вважає, що штучне і тривале стримування легалізації детективної діяльності завдає непоправної шкоди не тільки вже існуючим суб'єктам приватної детективної діяльності та охочим займатися таким видом підприємництва, а й інтересам громадян, які потребують подібних послуг, а також державним інтересам та іміджу України на міжнародній арені. Тому в Україні назріла необхідність якнайшвидшого прийняття Закону «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» [1, с. 86].

Заворіна О. П. та Фомін О. В. вважають, що правоохоронна діяльність може виконуватися виключно державними структурами, а впровадження і функціонування приватних детективів покладе край монополії держави у цьому напрямі. Однак є і позитивні моменти: по-перше, декілька тисяч приватних детективних агентств та приватні детективи повинні будуть вийти з тіні й почати сплачувати податки, повідомляти у поліцію про кримінальні правопорушення, які готуються або були вчинені, надавати оперативну інформацію тощо. Тому запровадження інституту приватних детективів дасть змогу більш ефективно використовувати цей величезний ресурс у протидії кримінальним правопорушенням [2, с. 151].

Отже, важливим є питання впровадження інституту детективів в системі правоохоронних органів України. Це дозволить зменшити навантаження на слідчих під час розслідування кримінальних правопорушень та надасть «уповноваженим підрозділам» більше процесуальних повноважень. Детективна діяльність в Україні є новим видом професійної діяльності. На жаль, що правове регулювання детективної діяльності як державних службовців (тобто детективів правоохоронних органів), так і приватних детективів у нашій державі відсутнє, хоча в багатьох країнах світу приватна детективна діяльність є легалізованою і приносить користь суспільству. Проте Україна розвивається у зазначеному напрямі, тому існують перспективи для створення такого підрозділу, як детективи.

Список використаних джерел

1. Даниленко С. К. Поняття, зміст детективних послуг та перспективи їх розвитку в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 3. С. 84 – 86.

2. Заворіна О. П., Фомін О. В. Діяльність підрозділів детективів у Національній поліції України: сучасний стан і перспективи. *Право і безпека – Право и безопасность – Law and Safety*. 2021. № 2 (81). URL: http://dspace.uivd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10907/Dialo%20pidrozdiliv_Zavorina_Fomin_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

3. Міщанинець О. М. Впровадження інституту детективів у Національній поліції України: сучасний стан і перспективи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (ДДУВС, 08.11.2019). URL: <http://er.dduvs.i.ua/handle/123456789/3840>.

4. Пропозиції КМСС щодо внесення змін до Кримінального процесуального кодексу. URL: <http://komzako.npr.rada.gov.ua/uploads/documents/31985.pdf>.

5. Черней В. В. Перспективи подальшого реформування органів досудового розслідування в системі органів Національної поліції України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 3 (100). URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/241/1/1.pdf>.